

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Redactor-proprietar: **I. S. CODREANU**Licențiat în Drept și științe de Stat
Avocat**ABONAMENTUL**

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni.

**Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet**

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, **CALEA RAHOVEI**

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98

AVIS. Fiind aproape de a intra în vacanță, rugăm stăruitor pe onorații noștri abonați a se grăbi să ne trimită plata abonamentelor datorite prin *mandat poștal*, direct la Redacție, pe adresa d-lui Codreanu, dela care vor primi în schimb chitanțele cuvenite.

A apărut: *Sentințe și păreri în diferite chestiuni juridice*, de d-l *E. M. Sculi*, judecător de ședință la Trib. Romanați, broșură în 72 pagini.

S U M A R

— Execuțiunea silită asupra imobilelor. — Despre contestațiune, de d-l avocat *Cons. Popescu*;

JURISPRUDENȚA:

— Casație s. II: *Elena și So. Băluță cu Florica Major Balbea* (Actul minorului emancipat sau nu, făcut fără formele legale este nul și această nulitate rezultă virtual din termenii imperativi și caracterul prohibitiv al textului legii);

— Trib. Not. Ilfov: *Idem* (Actul minorului emancipat făcut fără formele cerute de lege este numai rescindabil pentru leziune), cu o Notă de d-l avocat *Cons. Popescu*.

Rezumatul Jurisprudenței Curții noastre de Casație

Casație s. I: No. 1: Regulamentul de navigație pe Prut. — Dig construit pe malul Prutului. — Distrugerea lui de către un vapor. — Dacă digul e o lucrare care folosește sau împiedică navigația. — Chestiune de fapt. — Dacă regulamentul face vre-o deosebire între lucrările aflate în albia râului sau pe malurile lui. — Art. 14, 28, 29 și 33 din regulament și 16 și 17 din convenția de navigație a Prutului; *No. 2:* Succesiune. — Prescripția calității de erede. — Pământ rural. — Dacă în materie de pământ rural poate fi invocată asemenea prescripție. — Interpretarea art. 700 c. civil; *No. 3:* Prescripție. — Just titlu. — Sentințe date în aplicarea legii rurale interpretative din 1879. — Dacă constituiesc un just titlu. — Reformarea unei asemenea sentințe în apel. — Titlu nul. — Art. 1897 c. civ.

Casație s. II: No. 1: Poprire. — Sumă depusă la o bancă. — Eliberarea unui comitat la purtător. — Dacă acest fapt poate fi opus creditorului poporitar al depunătorului. — Soluție negativă. — Art. 1398 c. civ.; *No. 2:* Furt. — Imunitatea stabilită de art. 307 c. penal. — Legătura de rudenie cu reclamantul. — Dispoziție de excepție. — Neaplicarea ei nepotului de frate; *No. 3:* Jurați. — Parte civilă. — Recurs în casație. — Motive ce poate invoca. — Prejudiciu. — Despăgubire civilă. — Quantum. — Chestie de fapt. — Art. 396 al. III pr. penală; *No. 4:* Delictul de înstrăinare a unei averi urmărite. — Sechestrul aplicat în lipsa debitorului dela domiciliu. — Deosebire între delictul prev. de art. 200 și acel prevăzut de art. 330 c. penal.

Casație s. III: No. 1: Taxe de înregistrare. — Inzestrare. — Neaplicarea prescripției dela taxele succesoriale. — Art. 49, 84 și 91 l. timbrului din 1900; *No. 2:* Comerciant. — Pompe funebre. — Obligația de a posedă registre comerciale. — Refuzul de a le prezenta la cererea controlorului fiscal. — Contravenție. — Art. 85 l. timbrului și art. 3 al. 13 c. comercial; *No. 3:* Contencios administrativ. — Formularea motivelor prin chiar cererea de recurs. — Con-

trolul valabil pus la retragere din oficiu, ca devenit incapabil. — Aprecierea Ministrului. — Dacă este supusă controlului casației. — Soluție negativă. — Art. 42 al. 3 l. Curții de casație; *No. 4:* Casație. — Afacere venită a doua oară în casație, invocându-se același motiv. competența secțiunilor unite. — Condițiunea ca să existe contradicție între decizia Casației și aceea a instanței de trimitere. — Art. 65 l. Curții de casație.

Execuția silită asupra imobilelor**Despre contestațiune¹⁾**

Există în organizarea noastră judecătorească un tribunal despre care este foarte greu să precizezi puterea lui de a judeca și acesta este Tribunalul de Notariat.

În adevăr înaintea acestei instanțe se repetă ca o maximă de drept indiscutabilă că Tribunalul de Notariat este o instanță de executare și prin această propoziție implicit se cuprinde ideea că Tribunalul de Notariat nu poate judeca în fond o pricină.

Cea-ce este adevărat este că acest Tribunal și-a pierdut în mintea chiar a unor juriconsulți distincția originea lui legală și și-a conștințit mai mult prin practica lucrurilor ființa sa juridică. Faptul că în general este supus legii de organizare judecătorească, mărește și mai mult nedolușirea ce o întâlnim în conflictele de drept ce întâmpinăm înaintea acestei instanțe.

¹⁾ Materia contestațiunii este puțin studiată; literatura noastră juridică — așa săracă, cum este — cuprinde câte-va scrieri, însă toate la un loc nu pot fixa cu destul temei o doctrină serioasă din lipsă de discuție a chestiunilor. Este chiar un fenomen curios că în țara unde proporțional cu populațiunea și față de civilizațiunea întinsă a ei, avem un număr foarte mare de profesioniști ai dreptului, titlul dreptului nu se înfățișează și cu o literatură întinsă și serioasă. Chestiunea ce tratăm nu am găsit-o nicăieri în monografie sau în vre-un tratat general. Cităm ca lucrări: Chebacpi vol. II și III: *Tratat de procedură civilă*, inspirat în cea mai mare parte de tratatele franceze și cu puțină sistemă în analiză. D. Negulescu: *Execuțiunea silită*, monografie săracă, cu argumentări naive și lipsită de originalitate; până și exemple sunt copiate, așa că în general citirea acestei lucrări îți face impresiunea unui școlar ce îți spune pe dinafară cu timiditate o lecție amestită. Miromescu G. G.: *Analiza noului Cod de procedură civilă*; un comentariu bine scris asupra inovațiilor de la 1900. Degré Al.: *Scrieri juridice* Vol. I; I. Cesărescu: *Contestațiuni și incidente de procedură* (art. 525 pr. civ.). Am mai notă cu plăcere un articol al d-lui Vl. Atanasovici în Dreptul pe anul 1902 No. 70, dar partea cea mai interesantă din acel studiu e închisă într'un «va urma» promițător care însă a fost pus din greșală.

Lucrul mai cu seamă se întâmplă în materia contestaţiunei la executarea silită imobiliară.

Negreşit nu se poate vorbi în cadrul unui articol de revistă, larg şi analitic asupra întregii materii a contestaţiunei. O idee fugitivă asupra ei în general şi vom stăruia asupra chestiunei speciale: «*Contestaţiunea la executarea silită imobiliară*».

* * *

Cuvântul «contestaţie» avea în dreptul roman (litis contestatio) şi în vechiul drept francez (sec. XVI contestation), înţelesul cuvântului nostru de azi: proces sau acţiune (fac proces, intentez acţiune), adică era primul act de procedură într-un proces sau acţiune. Astăzi termenul *contestaţie* îl găsim la noi şi în procedura geneveză cu un înţeles special, iar ceia ce numim noi contestaţie, francezii numesc «*tierce opposition*». Notăm însă că nici legea cantonului de Geneva, nici francezii, nu cuprind prin contestaţie sau tierce opposition ceia-ce înţelegem noi prin contestaţie¹⁾.

După autorii noştri, contestaţiunea este o cale extraordinară prin care se atacă o hotărâre susceptibilă de executare ori pusă în executare precum şi executarea însăşi de către partea condamnată sau de către cei de al treilea²⁾. Această definiţiune încălcată este emblema chiar a materiei. Căci, dacă la francezi avem un text precis care fixează terţa opoziţiune (art. 474 cod. de pr. fr.) şi o doctrină concisă³⁾ care să o explice clar, dacă legea cantonului de Geneva este cuprinzătoare în articolele ei, la noi textele de lege, doctrina şi jurisprudenţa formează un câmp de cercetare în care e foarte greu să discerni o linie, un drum.

Însăşi definiţiunea arătată mai sus este neprecisă şi o singură întrebare o înlătură: care este nota care diferenţiază contestaţiunea de ori-ce altă cale extraordinară de atac a hotărârilor? de pildă, revizuirea nu s'ar putea înţelege prin această definiţiune? căci ori-ce hotărâre definitivă susceptibilă de executare, ori fiind pusă în executare o putem ataca prin revizuire.

Definiţiunea contestaţiunei în dreptul nostru ne permitem să o formulăm aşa: o cale extraordinară de atac a actelor de executare ori a titlului executor, dată părţilor vătămăte prin executare.

Aşa dar contestaţiunea este un proces care se angajează de o parte cu prilejul unei executări⁴⁾.

¹⁾ La Romani era în acelaşi sens cu contestaţiunea noastră: *appellatio collegarum sive tribuorum plebis*, iar acţiunea purta numele: *actio iudicati* sau *dubium revocare*, căci dacă perdeai procesul, riscai *periculum dubii*. Terţa opoziţiune dela francezi este o cale de atac cu totul aparte, este un mijloc dat terţilor de a anula hotărârea obţinută între alţii şi sunt juriconsulţi cari cred că la noi ea nu există (Al. Degrea vol. I p. 353; Cf. Chebapci Vol. II p. 130 şi urm.).

²⁾ Chebapci Vol. II p. 129.

³⁾ Carré et Chauveau T. 4 p. 260 ed. 4-a.

Doctrina discută însă raţiunea terţei opoziţiuni şi în discuţiune sunt angajaţi toţi autorii mari: Boitard, V. 2 p. 135; Naquet şi Proudhon în R. Critique anii 1866 şi 1872; Colmet Daage, Glançon şi Garsonnet în tratatele lor.

⁴⁾ Tissier et Darras, Code de proc. civ. annoté t. 2 p. 735; Les jugements rendus sur les incidents de saisie immobilière constituent

Chestiunile cari în deosebi ne interesează în acest studiu sunt: *Care este competenţa unei instanţe angajată printr-o contestaţie? Ce valoare au sentinţele date asupra unei contestaţiuni?* Înţelegem încă aceste chestiuni cu o restricţiune însemnată, considerăm numai sentinţele în contestaţiuni la executarea silită imobiliară, adică sentinţele Tribunalului de Notariat.

* * *

Legea organică a tribunalului de notariat este foarte veche; ea datează de la 1859 Octombrie 12 sub numele: *Lege pentru înfiinţarea unei a 3-a secţiuni la trib. Ilfov*. Fiindcă este singurul document legislativ temeinic îl trecem aci în părţile lui esenţiale⁵⁾:

Art. 1. Se înfiinţează o a treia secţie civilă a tribunalului de Ilfov.

Art. 2. Se vor da în atribuţiunile acestei secţii:

a) Legalizarea pentru locuitorii judeţului Ilfov şi oraşului Bucureşti, a actelor de ipotecă şi a foilor de zestre, cari astăzi se află în atribuţiunile Ministerului Justiţiei şi această secţie va trimite ministerului copii adevărite de pe actele de ipotecă şi foile de zestre întocmai precum urmează celelalte tribunale ale ţării (art. 337 secţia VIII a din regulamentul organic)

b) Vânzările prin licitaţie silită sau de bună voe a averilor mişcătoare şi nemişcătoare, adevăriturile de orice acte de natură civilă, sequestrele pentru datorii civile şi alte asigurări se vor face de către această secţiune.

Art. 3. Actele civile de naştere, de cununie şi de moarte se vor trimite la această secţiune, dar ministerul Justiţiei va avea facultatea a le trimite celorlalte secţiuni, când interesul serviciului o va cere.

Art. 4 şi 5 sunt referitoare la administraţie.

Art. 6. Contestaţiile ce se vor naşte relative la chestiile mai sus enunţate se vor judeca de această secţiune.

Legiuitorul şi-a adus aminte de secţiunea notariatului încă în câteva rânduri;⁶⁾ în 1890 Septembrie cu acest aliniat în legea de organizare judecătorească (art. 8 al. din urmă): «*Atribuţiuniile speciale ale secţiunilor rămâne cum se găsesc fixate prin legi şi regulamente speciale*», iar în Martie 1909 (al. ultim al art. 6): «*Atribuţiunile speciale fiecăreia din secţiunile tribunalelor cu mai multe secţiuni se vor determina prin regulamentul pentru punerea în aplicare a prezentei legi*».

Dacă nu mă înşel, am secat izvoarele legislative asupra competenţei trib. Notariat, dacă numărăm şi articolele din procedura civilă, tratând execuţiunea silită.

În domeniul istoric al Dreptului găsim în legiuirea Caragea şi în regulamentul organic urmele notariatului, dar acolo vedem în adevăr numai caracterul de conservator al actelor, iar nici de cum instituţiunea unui tribunal de notariat. În ce priveşte contestaţiunea o

de véritables décisions contentieuses... cu numeroase citaţiuni, între cari: Glançon, t. 2 No. 1018; Garsonnet et C. Bru t. 5 p. 132; Bioche, Saisie immobilière No. 592.

⁵⁾ C. Boerescu: Codicele Române I, supliment p. II.

⁶⁾ La 17 Martie 1881 o lege îi dă chiar numele de *Notariat*.

găsim legiferată în embrion într-o lege din 1852, coprinzând două părți; în trei secțiuni ale părții I-ii și în secția II din partea II-a. Materia este încălțit expusă — pentru un drept viu — și sub numele de împiedecări mijlocite este legiferată terța opozițiune de la francezi; restul se ocupă cu împiedecările nemijlocite (revizuirea) ¹⁾.

Dacă abundența de legi încurcă de cele mai multe ori un organism social, lipsa de legiferare serioasă te face să plutești în nesiguranță și vom vedea în rândurile de mai jos câtă lipsă de precizie întâmpină chestiunile ce am pus.

* *

Contestațiunea este fără îndoială un proces ²⁾. Ca orice proces trebuie să desigur introduse puncte determinate și asupra cărora judecata e datorată să se pronunțe; s'ar părea că acest lucru este elementar și îndemnul de a atrage atențiunea asupra lui pornește dintr-o mare naivitate; cu toate acestea avem nevoie de a porni elementar spre a putea fixa importanta chestiune a competenței și prin urmare a puterii autorității lucrului judecat născută din sentințele date în contestație.

Legea din 1859 după ce enumără în art. 2 competența secției unei de Notariat în ce privește autentificarea actelor, are art. 6 în coprinsul următor: «Contestațiile ce se vor naște relative la chestiile mai sus enunțate se vor judeca de această secțiune». E drept că acest articol este prea pipernicit ca să poată în cele câteva cuvinte coprinde clar competența Tribunalului Notariat și atunci interpretarea devine extrem de elastică.

Art. 525 pr. civ., adaugă și el:

Art. 525. Opozițiile ce se fac în contra unei urmăriri de nemijlocitoare, sau din partea datornicului, ori a creditorilor săi, sau din partea altor al 3-lea care intervin sau pentru a se anula urmărirea sau pentru revendicarea ori păstrarea unui drept de proprietate sau a oricărui drept asupra nemijlocitoarelor urmărite se vor face prin cerere înscris către tribunalul prin care s'a făcut urmărirea.

Așa dar contestațiunile referitoare la «chestiile mai sus enunțate» zice legea din 1859 se judecă de secția Notariat. «Chestiile» se pot pune de sigur și la cererea de autentificare precum se pot pune și la executarea actului și atunci logic ar fi ca Tribunalele de Notariat cari sunt competente să autentifice în anumite condițiuni sau să respingă cererea, tot așa sunt competente, odată autentificat actul să-l judece, dacă e sau nu temeinic.

Practica nu cunoaște cazul unei judecăți a Notariatului sesizat cu o cerere de a respinge autentificarea unui act și lucrul este ușor explicabil, într-un cât nu e o procedură de înștiințare despre autentificarea unui act. Sunt însă împrejurări, când o parte revine Tribunalul să nu autentifice actul unui minor, unui pus sub interdicție etc., dar nu am văzut nicăieri o dispoziție de citare a părților, ca să poată interveni o sentință asupra

cererii; de obicei Tribunalul refuză pur și simplu primirea actului, ceea ce evident e un exces de putere. Odată actul autentificat, nu a fost caz ca pe calea unei contestații să se atace în nulitate un act autentificat înaintea Tribunalului de Notariat, deși noi credem că o asemenea cale după art. citat al legii din 1859 este admisibilă. Recunoaștem însă că utilitatea unei asemenea proceduri — în afară de urgența soluțiunii — nu se cam vede, căci actul se poate ataca, când va fi valorificat — fie pe cale principală, fie incidental.

Rămân dar contestațiunile la executarea actelor.

Secția de Notariat poate executa acte autentice și sentințe sau decizii definitive. Înlăturăm din discuțiune pe acestea din urmă, fiindcă asupra lor nu e nici o neînțelegere. Art. 400 pr. civ. hotărăște lucrul.

Este însă competent Tribunalul Notariat sesizat printr-o contestațiune, să judece însuși actul?

Mărturisim, chestiunea nu e nouă. Dar dacă ea se putea pune cu destul temei înainte de 1900, de la această dată încoace însă, această problemă provoacă o mare nedumerire; zicem nedumerire pentru că în afară de o sentință larg documentată, ³⁾ semnată de distinsul președinte al Trib. Ilfov s. IV, d-l D. Iuca și regretatul P. Florian, nicăieri nu am găsit o precizare a chestiunii. Jurisprudența noastră se ferește parcă de a privi cu hotărâre această chestiune.

Cum poate fi considerată chestiunea?

I. Actul în baza căruia se cere executarea este nul inexistent.

II. Actul executoriu poate fi anulabil.

III. Actul executoriu nu este exigibil sau nu e o creanță certă și liquidă.

Așa sentința ce o citaram, declară Tribunalul incompetent să judece în nici unul din aceste cazuri; Curtea de apel București s. III ⁴⁾ sub semnătura unor magistrați eminenți, reformează această sentință și declară dimpotrivă competent notariatul să judece actul executoriu, dacă este o creanță certă și liquidă. Mai mult: o decizie a curții de apel București s. I-a ⁵⁾ sub semnăturile altor magistrați, — azi consilieri la Înalta Curte — respinge acțiunea în principal de anularea unui act de ipotecă pe motiv că acest lucru trebuia cerut înaintea tribunalului notariat cu prilejul executării, în numărul de azi al Curierului vedem de asemenea mijlocul căutat al tribunalului de a evita o pronunțare hotărâtă asupra chestiunii, dacă e sau nu competent să pronunțe nulitatea actului executoriu.

Dacă am ține seama numai de aceste citări și am justificat, credem, termenul de nedumerire ce am întrebuințat mai sus și am învederat nevoia de a insista asupra chestiunii:

* *

Nedumerirea pornește cu siguranță din caracterizarea

¹⁾ Legiuire pentru dezvoltarea § 9 art. 261 din regulament, pentru împiedecări. Bujoreanu, colecțiune de legi, p. 539.

²⁾ Toată lumea e de acord.

³⁾ Dreptul 1901 p. 270.

⁴⁾ Idem p. 269.

⁵⁾ Dreptul 1905 p. 338.

exclusivă pe care practica a fixat-o secțiunii de Notariat, că este instanță de executare. Această caracterizare unită cu faptul că în competența ei necontestat i s'a atribuit operațiunea specială de autentificarea actelor, a întărit și mai mult ideea aceasta. În al doilea rând: Tribunalul de Notariat este o inovație forțată a regeneratorilor României. Când s'a introdus la noi tot bagajul legislativ francez, era foarte greu să se introducă și instituția Notarilor. Lucrul era și natural: legile se pot face, pentrucă aplicațiunea practică le dă viață, iar nu creațiunea lor; pe câtă vreme instituțiunile trebuie să trăiască chiar din momentul creațiunii. O lege cade ușor în desuetudine, pentrucă nu totdeauna legile sunt dictate de necesități, pe când instituțiunile își iau viața din însăși nevoile oamenilor și se impun prin luptă. Notarii — în starea lucrurilor dela începutul $\frac{1}{2}$ sec. 19 — erau la noi ceva fără rost și de aceea statul s'a văzut nevoit să creeze un Tribunal de Notariat.

Ei bine pe când «Notarii» în Franța sunt agenți particulari, cunosători specialiști ai dreptului, iar nu o instanță judecătorească, la noi Trib. de Notariat este o instanță judecătorească. Și, dacă Notarul primind o contestație, el apreciază seriozitatea contestației și trimete sau nu în judecata tribunalului, după aprecierea lui, — o face ca un particular, ca un avocat, fără nici o influență asupra dreptului contestatorului, dar la noi unde notarul este un tribunal compus ca orice tribunal ordinar este un non sens să-l reduci la rolul unui particular *priceput* în ale dreptului. Acest lucru l'a văzut desigur și legiuitorul dela 1859 și de aceea a pus acest art. 6 cu exprimarea lui sgărcită: «Contestațiile . . . se vor judeca de această secțiune». În acest chip, imbinând cele două calități de agent particular și judecător, s'a născut nedumerirea ce o semnalăm.

Nu adaos la confuziune. Art. 530 proc. civ. prin cu vintele: «Dacă prin contestație se cere desființarea urmăririi pentru nulitatea titlului . . .» nu se vede oare caracterul instanței de Notariat, că este o instanță numai de executare? Cu alte cuvinte singurul efect pe care-l poți atinge prin contestație la acest Tribunal e numai desființarea urmăririi? Dar ce înseamnă a-tuna expresiunea *va judeca*? Ar fi să nu mai înțelegem noțiuni cari sunt complet determinate, în drept, și e fără discuție credem înțelesul cuvântului a judeca. Adevărat că legiuitorul dela 1900 a căutat să dea o redacțiune literară Codului de procedură civilă; critica pe care i-o făcea neuitatul meu profesor Tocilescu la curs asupra acestui punct, acum o simt cât era de deapăta.

Nu mai departe în acest articol ce înseamnă: «*va judeca temeinicia*»? Într-o lege, mai ales una fundamentală care formează dreptul comun cum e codul de procedură civilă, termenii tehnici — chiar ridicoli de ar fi — prin faptul că sunt tehnici, înțelegi și explicați prin practica lucrurilor, — sunt ceva organic în ființa dreptu-

lui, căci uit pentru moment, — deși autorul legii de procedură dela 1900 e un dialectician de forță, — discuțiunea dacă dreptul este o artă sau o știință. Dislocarea unui termen tehnic sau introducerea intempestivă a unui cuvânt într-o lege sunt în bună parte cauza unor vii neînțelegeri.

Astfel expresiunea șibilică «*va judeca temeinicia*» este obiectul unor variante de interpretare care de care mai curioase:

În 1902 ¹⁾ Curtea de Casație: «este lăsat la facultatea tribunalului de urmărire de a judeca și aprecia în fapt temeinicia contestațiunii, (cu alte cuvinte Notariatul este o instanță de judecată, dar facultativă).

În 1904 ²⁾: a judeca temeinicia, înseamnă a se pronunța asupra seriozității, nu examinând fiecare act, ci din complexul actelor (cu alte cuvinte după impresie!).

În 1905 ³⁾ . . . nu înseamnă a judeca chestiuni de fond, dar totuși trebuie să se arate temeiurile pentru cari contestațiunea nu e serioasă ⁴⁾.

Cu toate acestea Înalta Curte în 1908 ⁵⁾ crede că Trib. trebuie să judece simulațiunea.

Iar în 1910 ⁶⁾ crede că a judeca temeinicia înseamnă a judeca sume spre a se aprecia seriozitatea contestațiunii.

Nu-i așa că e clar?

Nu am face prea mult caz de incurcătura unui cuvânt și credem că el singur, nu e cu puțință să reziste în cursul analizei noastre.

Dar obiecțiunea serioasă ce se dă ideii că Tribunalul Notariat este competent să judece în fond validitatea sau puterea actului executoriu, este organizarea specială de judecată a acestei instanțe și ca să fim mai precis inovația art. 533 din procedură: când se respinge contestația, nu mai e drept de apel.

Pentru întâia oară vedem acest mod de a argumenta într-o sentință a Trib. Prahova s. II-a ⁷⁾. Motivul nu e lipsit de temei și e destul de serios, pentru-că nu e puțin lucru ca într-o judecată să fii lipsit de un grad, de o instanță de fond cu mai multe garanții în judecata ei: instanța de Apel.

Dacă ar exista cel puțin ideea hotărâtă că în orice caz Tribunalul de Notariat nu e competent să judece în fond obiectul contestațiunii și că prin urmare competența lui în ce privește nulitatea sau relativitatea actelor executorii este numai *superficială*, că este vorba numai de o *examinare* a chestiunilor, iar nu de o judecată a lor, ne-am lăsa puțin impresionați de varietatea capricioasă a expresiunilor întrebunțate pentru a determina competența Notariatului și am rămâne cu

¹⁾ Buletinul Cas. p. 66.

²⁾ Idem, p. 999.

³⁾ Idem, p. 920.

⁴⁾ Idem, p. 906.

⁵⁾ Idem, p. 1657.

⁶⁾ Idem, p. 1521.

⁷⁾ *Dreptul* 1902 p. 633

această idee precisă că Tribunalul Notariat nu e competent să judece în fond obiectul unei contestațiuni.

Lucrul însă — cum am spus — nu-i așa. Pe lângă deciziunile arătate mai sus ale Curții de Apel București¹⁾, avem și o hotărâre a Înaltei Curți de Casație s. I-a care declară Tribunalul Notariat competent să judece nulitatea unui act autentic. În numărul de azi vedem Înalta Curte de Casație s. II constatând nulitatea unui act autentic.

Prin urmare controversa este destul de vie.

Argumentele acestei păreri din urmă sunt: legea organică a Notariatului, interpretarea art. 530 procedura civilă și în fine D-l G. Meitani, adăgă un argument nou de ordin practic: siguranța adjudecatului²⁾.

Să dezvoltăm argumentele acestea. Legea de la 1859 își mai are azi puterea ei, ca să o avem în vedere? Juridicește vorbind, răspunsul este afirmativ, pentru-că o lege trăește, ori de câte ori o organizațiune se bazează pe ea; uzul poate consfinți anume fapte cari se nasc și trăesc printr-o practică îndelungată, el nu poate fi însă preferat unei legi, iar maximele de drept născute din practica lucrurilor nu pot avea autoritate, când o lege le înlătură sfera de aplicațiune. Prin urmare legea neabrogată sau care nu e căzută în desuetudine în lipsa instituției sau organizațiunei prin care ar trebui să trăiască are toată puterea și judecătorii sânt ținuți să o aplice.

Am văzut legea din 1859 și coprinsul ei. Este cu puțință o altă interpretare de cât că secția de Notariat este o instanță competentă să autentifice sau nu diferitele acte unilaterale sau sinalmatice? Nu se poate și nimeni nu credem că ar putea să susție că un tribunal de notariat este obligat să autentifice orice act, ori-cum ar fi. Dinpotrivă — ca instanță, ca tribunal — el poate aprecia și judeca, dacă formele legale sunt îndeplinite și să respingă o autentificare nelegală. Tribunalul de Notariat este o instituție de stat, nu una particulară și toate legile țarei sânt pentru el bariere ca pentru ori-care alt tribunal și pe cari el trebuie să le examineze spre a hotări. Vrem să spunem că rolul Tribunalului de Notariat nu e redus la acela de a primi un act prezentat de părți și să-l însoțească de declarația că-i autentic. Între un act autentic și o hotărâre judecătorească singura deosebire este că acordul de voință al părților în act îl fac părțile și judecătorii îl constată, iar în hotărâre la fac judecătorii și tot ei, după-ce îl constată, îl impun.

Când lucrurile stau așa, care este temeiul pentru care un judecător Notariat nu ar fi competent să judece și actul însuși? Teoretic vorbind și în afară de organizarea noastră judecătorească nu vedem absolut nici un cuvânt împotriva acestei idei.

Argumentul tras așa dar din art. 6 al legii din 1859

își are toată puterea. Mai mult: ideia că Tribunalul Notariat e instanță numai de executare nu poate spune nimic contra, pentru că în contestație Tribunalul care a în-cuviințat titlul executor se confundă cu Tribunalul care a hotărât, pentru că înaintea Tribunalului de Notariat s'au prezentat părțile spre a-și declara voința lor; în asemenea caz Tribunalul Notariat este competent să judece și actele de urmărire, dar în acelaș timp și contestațiile «privitoare la înțelesul și aplicarea dispozitivului hotărârei» potrivit art. 400 procedura civilă; în cazul nostru dispozitivul e chiar coprinsul actului, lipsindu-i considerentele.

Uzul am văzut că nu fixează în subiectul nostru o situațiune hotărâtă, indiscutabilă și atunci el nu poate fi invocat cu autoritate; cel mult îi putem discuta pretenția, dacă este bine să-l fixăm în forma care caută a se introduce.

Ținta legiuitorului de la 1900 și în general a oricărui legiuitor corect și care caută să ușureze viața organismului social, este în adevăr să dea siguranța în relațiunile oamenilor și pe cât posibil celeritatea în realizarea drepturilor. Răspunde ideia pe care uzul caută să o introducă la atingerea acestui țel? Hotărât că nu. De unde cu ideia că e în competența Notariatului să judece însăși actele în baza cărora se cere executarea, avem o justiție expeditivă și cu toate garanțiile de bună justiție, ca scindarea judecării a fondului și a executării, avem străgăneli, dificultăți juridice mai numeroase și riscuri mai multe. Am arătat argumentul d-lui Meitani că adjudecatul este expus să cadă victimă acestui sistem dar debitorul este și el expus în cazul când creditorul poate deveni insolubil după executare, căci se știe că instanțele ordinare extrem de încărcate cu procese, întrebunțază un timp mai îndelungat pentru soluționarea lor. Se poate prea bine ca debitorul, câștigând înaintea instanțelor de fond, să nu mai găsească nimic în patrimoniul fostului său creditor.

Așa dar ideia că Notariatul este instanță de executare — pe care uzul cată să ne-o impună — nu are în sprijinul său nimic alt de cât un capriciu juridic al celui ce l'a plasat în tăia oară.

Ca anume dar se opune serios ca Tribunalul de Notariat să judece în fond valoarea actului? Acest argument singur: inovația art. 533 pr. civilă.

De aceia am făcut distincțiunea: este vorba de un act nul sau de unul anulabil? Actul nul nu are nevoie de cât de fixarea unei idei de drept și prin urmare două instanțe pentru judecare când e vorba de aplicarea unor principii de drept, este de sigur prea mult. Două instanțe de fond sunt mai ales trebuincioase pentru limpezirea faptelor. Recunoaștem că este o considerațiune arbitrară și formată pentru împrejurări, dar până la modificarea art. 533, căci nu are absolut nicio rațiune temeinică luarea dreptului de apel³⁾, nu vedem o altă soluție

¹⁾ Vezi infra; de asemeni Dreptul 902 p. 695

²⁾ Dreptul 902 p. 695.

³⁾ Legea geneveză cu art. 560-565, au inspirat în această privință pe legiuitorul român; dar rațiunea dată de Bellot că s'a tăiat

Autorul inovației speriat prea puternic de cangrena hărțuilor în procese, a tăiat controversa ce există mai înainte, dar a făcut ca și chirurgul căruia prea puțin îi pasă că, amputând piciorul bolnavului, nefericitul rămâne șchiop.

Actul anulabil se prezintă cu un complex de fapte și analiza lor cerând o cercetare serioasă, două instanțe de fond sunt absolut necesare și de aceea ar fi rău într-o asemenea împrejurare să lăsăm o parte la judecata numai a unei instanțe; dar în asemenea împrejurare rămâne la prudența părții să aleagă între calea contestației sau acțiunii principale.

În cazul însă când contestația privește un act care nu este exigibil, sau care nu reprezintă o creanță certă și liquidă, Tribunalul Notariat este desigur competent să statueze, pentru că această judecată e în directă legătură cu încuviințarea titlului executor, este o consecință a lui și ar fi un non sens, ca Tribunalul declarând că este executoriu actul, să nu fie în stare să judece până la ce punct se poate întinde această executare și dacă e în adevăr executoriu? (Art. 400 proc. civilă)¹⁾.

* * *

Trecem acum la partea a doua a acestui studiu: *ce valoare au sentințele în contestație, sau mai bine zis, cum trebuie înțeleasă autoritatea lucrului judecat.*

Chestiunea s'a pus de multe ori înaintea instanțelor noastre și soluțiunile au variat. Trebuie însă să declarăm că majoritatea jurisprudențelor sunt în sensul că sentințele Trib. de Not. nu fac autoritate de lucru judecat²⁾. Nu găsim o indicațiune în tratatele noastre și bine înțeles nici în cele străine, de oare-ce e și explicabil, Tribunalul Notariat fiind o creațiune originală a noastră. Chebapei³⁾ de asemeni nu se pronunță; câte-va scăpări de condei ici și colo, ar lăsa să se înțeleagă că sentințele Notariatului produc autoritatea lucrului judecat.

Cum am spus, nu ascundem că majoritatea jurisprudențelor înclină în a hotărî că sentințele notariatului nu dau autoritatea lucrului judecat.

De la început se vede o mare neconsecvență: Dacă instanța de notariat este competentă să judece în fond temeiurile contestațiunii—și discutăm nu credem să mai încapă asupra cuvântului *a judeca*—cum se face că

punctele deduse și judecate de notariat nu sunt sub puterea autorității lucrului judecat? Ce anume determină incapacitatea instanței? Întrebările puse nu pot găsi în exprimarea nemotivată a Curței supreme nici un fel de răspuns. Am arătat că afirmarea despre trib. not. că e instanță de executare nu are nici un temei legitim; punând alături și considerațiunea că această instanță nu se poate asemăna cu *notarii* din Franța, înlăturăm cu acest chip orice legătură sau interpretare din jurisprudența și doctrina franceză sau geneveză.

Ce poate atunci înlătura autoritatea lucrului judecat din sentințele tribunalului notariat? poate, art. 530 pr. civilă cu redactarea lui literară, dar juridicește neprecisă și deci confuză? credem însă că nimeni nu se oprește la o asemenea obiecțiune și nici nu găsim necesar să insistăm. Pentru noi convingerea este deplină și simplitatea lucrului îl face poate mai greu de demonstrat decât de înțeles.

Totuși argumentația noastră cuprinde aceste temeuri:

Unul legal: Art. 6 al legii organice din 1859 dă în puterea Trib. de notariat să *judece* contestațiunile în materia sa specială.

Unul de doctrină: Autoritatea lucrului judecat este consecința inevitabilă a unei sentințe judecătorești indiferent dacă este vorba de un tribunal ordinar sau de excepțiune; nu se poate închipui o sentință—definitivă bine înțeles—fără acest corolar al autorității de lucru judecat, căci ar însemna să distrugem însăși rațiunea unei instanțe judecătorești. Notarul în Franța are dreptul de a aprecia seriozitatea unei contestații și a o trimite sau nu în judecata Tribunalului, pentru că ceea-ce face el e un act privat și lucrul se face pe răspunderea sa; notarul este legat prin modul său de apreciere de propriile lui interese și este fără discuție că un *act* particular nu poate nici odată să se compare cu o sentință; la noi judecătorul nu este legat de nici un fel de interese într-o executare și e fără rost o simplă apreciere din partea lui; dinpotriva părțile deduc în judecata lui un *diferend* pe care el fiind competent să-l judece, dă o sentință supusă gradelor superioare de reformare și deci cu posibilitatea de a fi executată sau modificată. Notarul și din acest punct de vedere se distinge de Tribunalul nostru de Notariat, fiindcă el nu se interesează de cât de executare: găsește contestația neserioasă, execută actul; o găsește serioasă, nu execută actul, dar *diferendul*, procesul îl judecă și într-un caz și în altul *Tribunalul*; consecințele sentinței date se repercutează asupra execuțiunii.

În fine jurisprudența și doctrina franceză este unanimă în a declara că autoritatea l. j. naște din sentințele Tribunalului date în materia terței opozițiuni. Cea-ce nu face discuție la francezi în terța opozițiune, este negreșit identică și la noi; nu este motiv să credem alt-fel⁴⁾.

dreptul de apel pentru a înlătura teama pe care o au licitatorii ca motivele de nulitate invocate prin contestație să nu fie admise de Curte, este slabă.

¹⁾ Dreptul 1901 p. 269. În sens afirmativ Mironescu, Vol. cit. 288. Indică aici jurisprudențele pro și contra asupra chestiunii dacă Trib. Notariat este competent sau nu să judece în fond obiecțiunile contestației. Pro: Cas. s. II-a Dreptul 901 p. 290; Curier Jud. 901 p. 145; Bulet. Cas. 1908 p. 1657; C. Apel Buc. s. III 901 Curier Jud. p. 555; Cas. s. I. C. Apel Buc. s. I-a Dreptul 905 p. 338; s. 695. Contra: Bulet. Cas. 1905 p. 920; id. 1907 p. 93; id. 904 p. 999; Trib. Ilfov Curier Jud. 901 p. 555; Trib. Ilfov—după divergență—Dreptul 904 p. 513; Cas. s. I-a, Dreptul 907 p. 143; Trib. Prahova s. I-a Dreptul 1902 p. 652.

²⁾ Pro: Bulet. Cas. 1910 p. 1521; id. 1907 p. 93 și 143; id. 1902 p. 1052; Dreptul 1902 p. 633. Contra, Curtea de apel Buc. s. I-a; Dreptul 1905 p. 338.

³⁾ Op. cit. Vol. 3.

⁴⁾ Vezi Carpanțier vol. 35 p. 867 și urm. cu numeroase citațiuni de autori și jurispr.

Rezumând studiul nostru:

Tribunalul Notariat este competent să judece contestațiunile la executarea silită asupra imobilelor, când executarea se face pe temeiul unui act autentic; acest lucru rezultă atât din legea sa organică de la 1859 cât și din organizarea judecătorească identică cu celelalte secțiuni civile ale tribunalului, căci nu se poate turbura printr'o redactare literară înțelesul unui cuvânt bine fixat în drept, cuvântul *a judeca*. În fine contestațiunile la executare nu sunt obligatorii pentru păstrarea drepturilor, ele fiind facultative.

Sentințele Tribunalului de Notariat pronunțate în contestație, ca orice hotărâre judecătorească produc autoritatea lucrului judecat dacă rămân definitive.

Iunie 1913

CONS. POPESCU
avocat

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 6 Aprilie 1912

Președinția D-ului M. IULIAN, Președinte

Elena Sc. Băluța cu Florica Maior Buhlea

Contestație la executare silită imobiliară. Imprumut ipotecar făcut de minorul emancipat fără formele legale. Scopul acestor forme — Nulitatea actului. Deosebirea între acte rescindabile și acte nule — Interpretarea art. 1163 cod. civil. — Nulitate independent de leziune.

Actul minorului emancipat sau nu, făcut fără formele legale este nul și această nulitate rezultă virtual din termenii imperativi și caracterul prohibitiv al textului legii.

Decizia No. 81/912. — Casată ordonanța de adjudicare No. 10065/911, a Trib. Ilfov, S. Notariat, după recursul făcut de Elena Sc. Băluța în proces cu Florica Maior Buhlea.

Curtea.

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Cerchez;

Pe d-l avocat Cons. Popescu, în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat Emil Ioachimovici, în combateri.

Deliberând.

Asupra motivelor 1 de casare:

«Violarea art. 429 și 948 combinat cu 957 c. c.

«Trib. constatând în fapt că în momentul constituirea ipotecei El. și Sc. Băluța debitori au fost minori și actul de ipotecă între dânsii de o parte și Fl. Maior C. Buhlea cu autorizația soțului său Maior C. Buhlea de altă parte, ca creditor, nu a fost făcut cu formalitățile prevăzute de art. 429 c. c., ceea ce este de esență validității unui asemenea contract, violarea acestor texte de lege, considerându-le fără nici o valoare»

Având în vedere că, din ordonanța de adjudicare atacată cu recurs, se constată că recurenții El. și Sc.

Băluța au făcut contestațiune la urmărirea imobilului lor total din București, str. 13 Septembrie No. 15, scos în vânzare după cererea creditorului Fl. C. Buhlea, intimată în recurs, pentru despăgubirea sa de suma de 5000 lei ce are a lua dela numiți recurenți în baza actului de ipotecă autent de Trib. Ilfov S. Notariat sub No. 1099/910, că trib. a respins ca neîntemeiată această contestație;

Văzând art. 429, 951, 1157 și 1163 din c. c.;

Considerând că recurenții au invocat înaintea instanței de urmărire ca motiv al contestației că împrumutul făcut de dânsii dela intimată Fl. Buhlea este nul, întrucât este contractat de ei în timpul când erau minori. fără autorizarea consiliului de familie, aprobată de justiție și concluziunile Ministerului public;

Văzând dispozițiile art. 429 c. c. din care rezultă că minorul emancipat ca și minorul neemancipat, cu care este în totul asimilat, nu se va putea împrumuta sub nici un cuvânt fără deliberarea consiliului de familie adevărită de tribunal, după ce va asculta pe procuror;

Considerând că, aceste formalități fiind prescrise de legiuitor din cauza importanței actului și în scop de a garanta mai deplin interesele minorilor, urmează de aci, că ele sunt create chiar pentru validitatea actului și astfel singura lor neîndeplinire atrage anularea celui act, de oarece a fost încheiat fără întregirea capacității persoanei care l'a încheiat, iar sancțiunea acestei nulități rezultă virtual din termenii imperativi și caracterul prohibitiv al textului legii;

Considerând că dispozițiunea din art. 951 c. c., după care minorul nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de neapacitate decât în caz de leziune, nu are în vedere decât actele minorului emancipat sau neemancipat privitoare la obligațiunile pentru cari legea n'a cerut decât simpla intervențiune a tutorelui sau asistența curatorului și pe care dânsul le-a făcut în lipsa acestora, iar nu și la obligațiunile rezultând din acte juridice, pentru care legiuitorul în interesul minorilor le-a supus unor formalități speciale și care sunt izbite de nulitate numai din cauza neobservării acestor formalități;

Că această distincțiune fundamentală reese învederat din textul art. 1163 c. c., care prevede pe de o parte nulitatea pentru lipsa de formă și pe de alta nulitatea pentru cazul de leziune, de unde consecința logică că art. 911 și 1157 nevorbind decât de leziune și neocupându-se cătuși de puțin de actele a căror importanță cer îngrădirea lor cu anumite formalități nu înțelege a avea în vedere decât actele ordinare pentru care legiuitorul n'a prescris acele forme speciale;

Considerând că, astfel fiind și întrucât, în specie, se constată că, recurenții El. Băluța, minoră emancipată prin căsătorie și Sc. Băluța, de asemenea minor, au contractat împrumutul în chestiune fără îndeplinirea formalităților cerute de art. 429 c. c., un atare împrumut este nul, chiar dacă le-a folosit și prin urmare acest motiv de contestație invocat de recurenți se găsește întemeiat;

Că, prin urmare, din aceste puncte de vedere, recursul este întemeiat și ca consecință ordonanța de adjudicare câtă să fie casată din cauza nulității titlului pe baza căruia s'a efectuat vânzarea imobilului recurenților, fără a mai discuta celelalte motive invocate.

Pentru aceste motive, Curtea, casează etc.

TRIBUNALUL NOTARIAT ILFOV

Audiența de la 31 Decembrie 1911

Președinția d-ului I. Ionescu-Dolj președinte

Ordonanța de adjudicare No. 10065

Contestație la executare. Imprumut ipotecar făcut de minor emancipat fără formele cerute de lege. — acțiune în anulare pe cale principală — contestație independentă

de această acțiune. — Competința Tribunalului Notarial. — Leziune.

Actul minorului emancipat făcut fără formele cerute de lege este numai rescindabil pentru leziune.

Tribunalul,

Asupra contestației făcută de El. și Sc. Băluță personal și ca soț pentru autorizare prin petiția reg. la No. 1273/11.

Având în vedere susținerile părților, actele prezentate și concluziunile puse de d-l Prim. Procuror.

Având în vedere că motivul contestației de față e faptul că actul de ipotecă înscris la No. 9714 și pe baza căruia s'a făcut urmărirea imobilului din str.... No. ar fi nul pentru că debitorii El. și Sc. Băluță erau minori, când au contactat împrumutul;

Având în vedere, că defendorii spon. că din moment ce prin contestația de față se invoacă nulitatea actului de ipotecă al. la No. 1190/910 și transcris la 97/91, contestatorii trebuiau să facă contestațiune pe cale principală în anulare, acest tribunal ne având competența a judeca și a declara neexistența actelor autentice;

Considerând că dreptul părții de a face contestația la vânzările imobiliare și termenul în care ele au a se face se reglementează de legiuitor prin dispozițiile art. 525 pr. civ. iar judecata lor se face de tribunalul de executare în conformitate cu dispozițiile art. 530 pr. c.

Că, prin disp. art. 83 pr. c. se prevede clar că atunci când e vorba de o contestație prin care se cere desființarea urmăririi pentru nulitatea titlului pe baza căruia se urmărește, cum este în speță tribunalul de executare va judeca temeinicia acestei contestații;

Având în vedere că conform acestui text de lege trib. de notariat urmează a aprecia și judeca, dacă motivele invocate de contestatori sunt juridicește întemeiate pentru ca creanța în baza căreia se face urmărirea să fie înălăturată sau din contră menținută, independent de cestiunea dacă partea a făcut o acțiune principală la instanțele de fond pentru anularea actului

Considerând că după motivul invocat și dovedit debitorii erau minori când împrumutul a fost contractat, contestația nu e temeinică pentru rațiunea că, deși debitorii au fost minori când au contractat împrumutul, însă într-într-un fapt s'a dovedit din chiar actul de hipotecă că banii le-au profitat prin aceea că s'a plătit o altă creanță ipotecară anterioară, creanța subsistă și creditorii pot executa (art. 1164 *) c. minor restituitor nou *tacquam minor sed tavquam laesus*);

Că așa fiind contestația e neîntemeiată și urmează să fie respinsă;

În ce privește cererea de cheltuieli de judecată, trib. pe baza actelor din dosar apreciind le fixează la suma lei una sută cinci zeci;

Pentru aceste motive, Trib. respinge etc.;

(ss) I. Ionescu-Dolj; N. Metxa

NOTA. — Trib. Notariat Ilfov crede prin sentința ce adnotăm că actul juridic al unui minor supus de lege unor anume formalități pentru a da oarece garanție intereselor lui este valabil în principiu și el poate fi atacat numai pentru caz de leziune, în caz când vătămarea este vădită.

Este adevărat că înainte vreme chestiunea era discutată la noi, dar dela 1895 când printr-o deciziune a Secțiunilor Unite ¹⁾ s'a stabilit definitiv

deosebirea dintre cele două feluri de acte: unele pe cari le poate încheia minorul emancipat singur sau în general minorul cu asistența tutorelui sau curatorului, altele pe cari nu le poate de loc încheia minorul singur sau asistat de tutore ori curator.

În asemenea împrejurări încercarea Trib. Notariat de a reveni la o stare de anarhie juridică, când unele instanțe mergeau până a declara art. 1163 care le jena în argumentația lor ca necesar ²⁾, este cel puțin un capriciu fără nici un fel de explicațiune. Cu atât mai mult cu cât harnicul președinte al Trib. Notariat Ilfov care semnează sentința de mai sus avea mai de mult o opinie contrară ³⁾ celei pe care o citim azi.

Astăzi chestiunea este împedecă; sunt două acțiuni: una în resciziune, prin care minorul poate ataca unele acte în caz de leziune; alta în nulitate prin care minorul atacă actele pentru existența cărora se cere anume formalități. În cazul l-ii negreșit avem să vedem cât se dărâmă din actul ce se atacă, ce anume a folosit minorul, în cazul al doilea nu poate fi loc la ideea leziunii, actul este în întregime nul din lipsa sau viciurile forme.

Ceiaze ni se pare însă în îndoială și lucru pe care nu-l resolvă hotărât nici înalta Curte este chestiunea dacă actul nul din cauza lipsei sau viciurilor de formă, este inexistent sau anulabil.

D-l Alexandresco în marea sa operă, volumul citat, indică fără discuție, deși cu citarea de isvoare ⁴⁾, că un asemenea act nu este inexistent ci numai anulabil. Să mă erte distinsul nostru jurisconsult, dacă citind această exprimare de judecător sever care crede fiindcă așa scrie, ne dă părerea de rău că nu-l vedem motivând edictul său.

Deși fixarea termenilor de inexistent și anulabil este supusă unei vii controverse atât în doctrină cât și în jurisprudență, totuși este o exprimare juridică curentă care clasează nulitățile în *juris et de jure* și *juris tantum*. Nulitățile *juris et de jure* fac actul inexistent; nulitățile *juris tantum* îl fac anulabil.

Dificultatea însă pornește de acolo că nu avem o catalogare precisă și exclusivă a nulităților, ceea ce recunoaștem că nu e cu puțință; n'avem însă nici criteriul după care să apreciem această deosebire. Dar este definitiv hotărât că lipsa obiectului, sau lipsa formalităților într-un act solemn (de ex. un contract de căsătorie sub semnătură privată) sunt cauze cari fac convențiunea inexistentă; lipsa de con-

*) Art. 951 c. c. ar fi fost mai cu temei citat.

¹⁾ Decizie publicată în *Dreptul* din 1893 p. 25 și notată și de d-l Alexandresco în vol. VII, pag. 18, ed. 1901.

²⁾ Alexandresco, vol. cit. în nota 1, p. 21.

³⁾ *Curierul Judiciar* 1900

⁴⁾ Sirey, 1896, 4. 17; Alexandresco, v. 7 p. 20

simțământ de asemeni. Și se înțelege ușor că în astfel de cazuri substanța însăși a convențiunii nu există, îi lipsește părțile sale elementare, și de aceea nu se poate vorbi de ființa convențiunii sau actului¹⁾. E o consecință logică a neexistenței actului ca el să nu poată fi nici confirmat sau ratificat, pentru că nu se poate confirma ori ratifica ceea ce nu are existență²⁾.

Doctrina discută o serie de nulități (absolute, relative, de text, virtuale, continue etc.); distincțiunile acestea însă sîrvesc numai la lămurirea celor două clase arătate mai sus: nulități de inexistență și nulități cari duc la anularea actului sau contractului.

Revenind la chestiunea noastră: Actul sau contractul făcut de minor fără formalitățile cerute de lege este inexistent ori anulabil? Chestiunea are mare importanță. Să lămurim însă întâi ideea; Inexistența sau anulabilitatea actului trebuie totdeauna pronunțată de justiție³⁾ și această pronunțare naște din însăși practica lucrurilor, așa că nu trebuie să ne incurce această caracterizare a comentatorilor că numai actele anulabile se declară nule de justiție; în acest sens un act sau contract nu există decât în momentul când cauzi să-l valorifici și, cum această valorificare e mai în totdeauna pe calea unei acțiuni sau excepțiuni în judecată, nulitatea se va constata și pronunța de judecată.

Importanța distincțiunii este alta: actul inexistent este oricând nul; actul anulabil devine valabil prin prescrierea acțiunii în anulare. Actul minorului încheiat fără formele cerute de lege este nul inexistent sau anulabil? Autorii sunt împărțiți; unii spun că este inexistent, alții spun că el este numai anulabil.

Cei dintâi aduc în sprijinul părerii lor argumentul că formalitățile la cari sunt supuse actele incapacibililor sunt de ordine publică, de oarece este un interes general al societății cari le-a dat naștere; ceilalți dinpotriva spun că asemenea forme privesc interesul privat al celor în favoarea cui sunt create.

La noi, cum am spus, chestiunea este nefixată. Ceiace s'a contestat până acum înaintea instanțelor noastre, a fost numai chestiunea dacă o convențiune încheiată de minor singur sau asistat de tutor și pentru care se cere anume formalități, este nulă sau rescindabilă pentru leziune.

Am spus la începutul acestei note că ches-

tiunea este în afară de indoială azi: actul făcut fără formalitățile cerute de lege pentru validitatea lui este nul. În acest sens avem și Decizia din urmă a Înaltei Curți pe care o publicăm în numărul de față al *Curierului Judiciar*, motivând că «nulitatea rezultă virtual din termenii imperativi și însuși caracterul prohibitiv al legii». Cerem ertare însă Înaltei Curți dacă găsim insuficientă argumentarea sa. În adevăr multe texte de lege copriind în ele prohibițiuni fără sancțiune; e cu puțință să se declare toate actele făcute contra unor dispozițiuni legale fără sancțiune, ca nule? Așa de pildă: soțul nu poate încheia contracte de administrațiune pe mai mult de 5 ani asupra averii dotale: este contractul încheiat contra acestor dispozițiuni nul? Indiviziunea nu se poate conveni să fie mai mult de 5 ani; dar dacă s'a convenit pentru mai mult, e oare contractul nul? Și exemple destule. Ni se va spune poate, că e de făcut vre-o distincțiune... însă criteriul după care s'ar aprecia această distincțiune, întemeindu-se pe aceiași rațiune a caracterului prohibitiv al legii, nu va putea mări valoarea argumentului.

După credința noastră, nulitatea nu se poate crea în nici un chip de instanță judecătorească, dacă un text formal nu o declară; totuși, dacă credem că actul minorului încheiat fără formele legale este nul inexistent, argumentația noastră e cu totul alta. Chestiunea, după noi, trebuie astfel pusă: actul minorului încheiat fără formalitățile cerute de lege, prezintă în partea minorului un consimțământ în așa fel în cât contractul să se poată spune că s'a născut? Formalitățile cerute de art. 401, următoarele și 429 din cod nu sunt cerute tocmai pentru darea consimțământului, nu fac parte integrantă din consimțământ?

Din faptul că legea numește un tutor sau curator incapacibililor, că supune pe aceste persoane la observarea unor anume formalități prin însăși acest fapt, legea organizează prin urmare un mod special de darea consimțământului pentru incapacibili. Care este dar consecința când formele cerute pentru darea acestui consimțământ nu sunt îndeplinite; cel mai elementar simț juridic spune: consimțământul este necomplet. Toată problema dar este: ce valoare poate să aibă un consimțământ necomplet?

Art. 948 vorbind de consimțământ, spune: condițiunile esențiale pentru validitatea convențiunilor sunt: (al. 1 și 2) capacitatea de a contracta; consimțământul valabil al părții ce se obligă. Art. 950 completează acest articol, arătând cine sunt incapacibili. Dacă am rămâne în cercul acestor două articole învederat că actul încheiat fără consimțământ complet este un act căruia îi lipsește ceva din substanța lui și prin urmare, ființa lui însăși

¹⁾ Carpentier 28, p. 872 cu citații; Aubry et Rau t. 1, p. 183 § 37; Zachariae § 37 text și notă.

²⁾ Recunoaștem că în doctrină și jurisprudența chestiunea este viu controversată. Pand. françaises, obligations.

³⁾ Sirey, 911, p. 423. O Decizie a Casei de criminală franceză spune că nu există nulități de plin drept, nulitățile se proclamă de justiție.

este compromisă: el nu se poate naște. Convențiunea este inexistentă.

Ceia ce complică puțin chestiunea sunt aceste două articole.

Art. 951. Minorele nu poate ataca angajamentul său pentru cauză de necapacitate de cât în caz de leziune.

Art. 1157 Minorul neemancipat poate exercita acțiunea în resciziune pentru simpla leziune în contra ori-cărei convențiuni; minorul emancipat, etc.

Însă interpretarea acestor articole nu se poate face ad literam.

În primul rând art. 951 c. civ. interpretat judaic ar duce la concluzia că minorul este capabil să încheie orice fel de act sub condițiune să nu fie lezat, ceea ce ar însemna excluderea articolului 950 care îl declară incapabil pe minor de a contracta și întreaga organizațiune legală de apărare a minorilor. În al doilea rând legiuitorul consecvent cu acest sistem de apărare a mino-rilor a introdus art. 1163 din cod în care pre-vede pe de o parte deosebirea între actele res-cindabile cât și pe cele făcute fără formalitățile

impuse, arătând în același timp că, lipsa acestor formalități, aduce nulitatea actului, ceea ce este perfect juridic. De alt-fel articolele citate nu me-rită prea multă stimă pentru coprișul lor, fiind confuze. În ele se amestecă cele două acțiuni bine distincte, în resciziune și în nulitate, așa precum se arată în art. 1163 și precum le-a fixat juris- prudența și doctrina.

O rațiune de equitate și logică ne duce la con- cluzia că actul încheiat fără formalitățile prescri- se de lege fiind inexistent, nulitatea lui poate fi ce- rută și opusă de oricine are interes, nefiind vorba aci de o nulitate creată de lege în folosul minorului ci de o consecință rațională a unui sistem întreg de organizare al legiuitorului.

Încheind această notă nu ne putem opri să arătăm însă că majoritatea doctrinei franceze și jurisprudența la noi ca și aiurea, declară actul minorului încheiat fără formalitățile legale anu- labil, iar nulitatea e numai relativă, putând fi in- vocată numai de minor ¹⁾.

Iunie 1913.

CONS. POPESCU
Avocat

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S. I

Recurenta Soc. de navigație rusă pe Dunăre prin d-l avocat G. Caramfil.

Intimatul S. E. Pascal prin d-l avocat C. Xeni.

Regulamentul de navigație pe Prut. — Dig construit pe malul Prutului. — Distrugerea lui de către un vapor. — Dacă digul e o lu- crare care folosește sau împiedică navigația. — Chestiune de fapt. — Dacă regulamentul face vre-o deosebire între lucrările aflate în albia râului sau pe malurile lui. — Art. 14, 28, 29 și 53 din regulamentul și 16 și 17 din convenția de navigație a Prutului.

I. a) Prin art. 28 și 29 din regulamentul de navigație pe Prut, și art. 16 și 17 din convențiunea privitoare la navigația pe Prut intervenită între guvernele celor trei state riverane și ratificată prin decretul No. 1118 din 1869 se interzice particularilor de a construi pe Prut, sau pe drumul de halagiu, mori, diguri sau alte construcțiuni ce ar putea împiedica circulațiunea pe apă sau abate cursul ei; că dacă nu se poate pretinde daune dintr'un fapt ce constituie o contravenție la dis- pozițiunile din conveție sau din regulamentul ei, nu e mai puțin adevărat că atunci când instanța de fond

constată că un dig care a fost distrus de un vapor, nu era o lucrare care să împiedice navigația și cari sunt prohibite ei din contră era o lucrare folositoare navigațiunei, căci împiedica revărsările apelor și deci marea, volumul navigației, în acest caz, proprietarul digului poate pretinde daune pentru paguba suferită, prin distrugerea digului.

b) Art. 14 și 15 din regulamentul pentru navigarea pe Prut, nu face deosebire între lucrările aflate în albia râului de cele aflate pe malurile râului, cu privire la obligațiunile comandanților vaselor plutitoare de a nu aduce stricăciuni lucrărilor folositoare navigației. (*Cas. s. I, decizia No. 188, din 4 Martie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curței de apel Galați, s. II, No. 160/911*).

Recurentul St. Ioniță ș. a., prin d-l avocat D. Dobrescu.
Intimatul D. Dobrescu prin d-l avocat Boambă.

***Succesiune. — Prescripția calității de crede- Rământ rural. — Dacă în materie de pământ rural poate fi invocată asemenea prescripție. — Interpretarea art. 700 c. civil.**

2. Partea intimată, care se află în posesia unui teren ce se revendică de la dănsul, poate să invoace în apă- rarea sa lipsa de calitate a reclamantilor de a mai in-

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu steluță * pre- zentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate în extenso în numerele viitoare.

tenta acțiune ca fiind prescrisă pe temeiul art. 700 c. civ. chiar când este vorba de un pământ rural, de oare-ce învoacă o prescripție extinctivă iar nu achizitivă, pentru ca să fie nevoit a dovedi că întrunește condițiile cerute de legea rurală spre a dobândi pământ rural.

2) Art. 700 c. civ. trebuie interpretat în sensul că după 30 de ani de inacțiune de la deschiderea succesiunii, moștenitorul perde dreptul de a mai reclama moștenirea și este cu totul strein de dânsa, ne mai putând nici să o accepte, nici să renunțe la ea (Cas. s. I decizia No. 295 din 5 Aprilie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra sentinței trib. Vlașca No. 524 911).

Recurentul C. Goia prin d-l avocat M. Oprescu.

Intimatul D. Sturza prin d-l avocat C. Varlam.

Prescripțiune. — Just titlu. — Sentințe date în aplicarea legii rurale interpretative din 1879. — Dacă constituie un just titlu. — Reformarea unei asemenea sentințe în apel. — Titlu nul. — Art. 1897 c. civ.

3. a) Sentințele tribunalului pronunțate în aplicarea legii interpretative din 1879 pentru anularea înstreinării pământurilor date în baza legii rurale din 1864, fiind declarative, iar nu translativ de drepturi, nu constituie un just titlu în sensul art. 1897 c. civ.

b) Dacă o sentință invocată ca just titlu a fost reformată în apel prin decizia adusă în recurs, ea este un titlu nul, care, după art. 1897 c. civ., nu poate servi de bază prescripției de 10 ani (Cas. s. I, decizia No. 310 din 26 Aprilie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei C. de apel Galați s. I, No. 18/912).

CASAȚIE S. II

Recurenta Banca Marmorosch Blank & Co prin d-l avocat Ion Fotino.

Intimata Lucia Daisy Brower prin d-nii avocați H. Trembischi și O. Gușarescu.

***Poprire. — Sumă depusă la o bancă. — Eliberarea unui carnet la purtător. — Dacă acest fapt poate fi opus creditorului popritor al depunătorului. — Soluție negativă. — Art. 1393 c. civ.**

1. Art. 1393 c. civil nu permite de a opune terților cesiunea sau transportul unei creanțe de cât când cesiunea a fost notificată debitorului sau a fost acceptată de acesta printr-un act autentic. Așa fiind, clauza la purtător sau transmisiunea prin gir, fiind în afară de regulile dreptului comun nu poate fi admisă decât la actele pe care legea le prevede anume; asemenea transmisiuni ale unor acte neprevăzute anume de lege pot fi valabile între cedente și cesionar sau reprezentanții lor, dar nu față de terții, cărora nu le-a fost notificată cesiunea conform art. 1393 codul civil.

Deși creditorii chirografari ai cedentului nu sunt terți

când dânsii exercită drepturile debitorului lor în baza art. 974 c. civ., dar acest principiu nu poate fi aplicabil când legea prescrie o condițiune de publicitate, pentru ca proprietatea unui lucru să fie transmisă și față de terții, și deci actele de înstreinare pentru cari legea prevede o publicitate în interesul acestora nu există de cât din momentul acestei publicități. (Cas. s. II, deciziunea civilă No. 98 din 2 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei C. de Apel Buc. s. I, No. 14/913).

Recurentul Ion The Racandra ș. a., prin d-l avocat Bădulescu. Ministerul Public prin d-l Procuror N. I. Zănfrescu.

Furt. — Imunitatea stabilită de art. 307 c. penal. — Legătură de rudenie cu reclamantul. — Dispoziție de excepție. — Neaplicarea ei nepotului de frate.

2. Un nepot de frate nu poate invoca beneficiul imunității stabilit de art. 307 c. penal, pentru a se sustrage dela pedeapsa furtului comis de el în averea unchiului său, întrucât nu se găsește în categoria rudelor prevăzute de acest articol, care este o excepție la dreptul comun. (Cas. s. II, decizia penală No. 800 din 29 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței Trib. Dolj s. II No. 151/913 și 1993/912)

Recurentul Ibrahim Culamet și F. Suleiman Culamet prin d-l avocat Livescu.

Intimații Amet și Mustafa Benali prin d-nii avocați P. N. Ce-libidache și C. Ștefănescu.

Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Jurați. — Parte civilă. — Recurs în casație. — Motive ce poate invoca. — Prejudiciu. — Despăgubire civilă. — Quantum. — Chestie de fapt. — Art. 396 al. III pr. penală.

3. a) Partea civilă nu poate face recurs în casație în contra deciziunilor Curților cu jurați decât în ce privește dispozițiunile relative la interesele sale civile, iar nu și în contra acelor relative la pedeapsă.

b) Stabilirea prejudiciului și a cantumului despăgubirilor civile rezultând dintr-o crimă sau delict este o chestie de fapt lăsată la aprecierea instanțelor de fond. (Cas. s. II, decizia penală No. 835 din 26 Aprilie 1913, prin care s'a respins recursul contra deciziei Curței de Apel Galați s. II No. 30/913).

Cererea făcută de d-l Procuror general de pe lângă Înalta Curte de a se regulă competența în cauza lui M. Vasiliuță. Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Delictul de înstreinare a unei averi urmărite. — Sechestrul aplicat în lipsa debitorului dela domiciliu. — Deosebire între delictul prev. de art. 200 și acel prevăzut de art. 330 c. p.

4. Faptul unui debitor de a fi înstreinat averea ce

i se urmărise după cererea creditorului său, fără ca acea avere să fi fost pusă sub sigiliu sau să fi fost dată în paza cuiva, ei în lipsa debitorului dela domiciliu, a fost lăsată pe loc, lipindu-se pe ușa casei o copie după procesul-verbal de urmărire, nu poate constitui delictul prevăzut și pedepsit de art. 200 c. penal, care cere ca element constitutiv, sau spargerea sigiliilor puse pe lucruri sau stragerea lucrurilor date în paza altuia, fie prin spargere de sigilii sau fără asemenea spargere. Acest fapt ar putea intra în prevederile art. 330 c. penal, dacă elementele acestui delict ar fi constatate de către instanța de fond, delict care este dat în competența judecătorilor de pace, de a fi judecat. (Cas. s. II, decizia penală No. 869 din 30 Aprilie 1913, prin care s'a regulat competența, trimițând afacerea la judecătoria de ocol).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.
Intimata Maria și H. Sachelarie prin d-l avocat Părvan Popescu.

Taxe de înregistrare. — Inzestrare. — Neaplicarea prescripției de la taxele succesoriale. — Art. 49, 84 și 91 l. timbrului din 1900.

1. Art. 84 și 91 din legea timbrului de la 1900 nu se pot aplica de cât la contravențiuni în materie de succesiuni și legate, iar nu și la înzestrări, legiuitorul neprevăzând nicăieri care este punctul de plecare al prescripției taxelor și înzestrata neavând nici o obligație de a face declarația pe care trebuie să o facă moștenitorii. (Cas. III 197 din 2 Aprilie 1913, prin care s'a casat sentința trib. Dâmbovița No. 763/912).

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat Al. Zeceanu.
Intimatul G. P. Georgescu ș. a., prin d-l avocat Andrișoiu.

Comerțiant. — Pompe funebre. — Obligația de a posedă registre comerciale. — Refuzul de a le prezenta la cererea controlorului fiscal. — Contravenție. — Art. 85 l. timbrului și art. 3 al. 13 c. comercial.

2. a) Comerțul de pompe funebre intră în prevederile art. 3 al. 13 codul comercial, ca unul ce are de obiect o întreprindere de transporturi.

b) Simplul refuz din partea unui comerciant de a prezenta registrele obligatorii, la cererea controlorului fiscal constituie contravenția prevăzută de art. 85 din legea timbrului, neputând fi apărât de amendă pe motiv că le-a prezentat la tribunal în urma apelului făcut contra procesului-verbal de contravenție. (Cas. s. III, decizia No. 202 din 24 Aprilie 1913, prin care s'a casat sentința Tribunalului Muzcel No. 486/912).

Recurentul I. Tomescu prin d-l avocat Costin Dumitrescu.
Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat Al. Zeceanu.

Contencios administrativ. — Formularea motivelor prin chiar cererea de recurs. — Controlor vamal pus la retragere din oficiu, ca devenit

incapabil. — Aprecierea Ministrului. — Dacă este supusă controlului casației. — Soluție negativă. — Art. 42 al. 3 l. Curții de casație.

3. Un controlor vamal pus la retragere din oficiu pentru a-și regula drepturile la pensie nu se poate plânge la Curtea de Casație secția treia că Ministerul în mod greșit a apreciat că dânsul ar fi devenit incapabil de a îndeplini acea funcțiune, de oare-ce aprecierea Ministrului nu este supusă cenzurei Curții de Casație; și întru cât prin petiția de recurs nu se invoacă neîndeplinirea vre-unei forme cerută de lege pentru punerea sa la retragere, recurrentul nu poate invoca în urmă cu ocazia dezbaterii procesului motive pe cari nu le-a formulat prin petiția de recurs potrivit art. 42 al. 3 din legea Curții de casație. (Cas. s. III decizia No. 203 din 24 Aprilie 913, prin care s'a respins recursul făcut contra Decretului Regal No. 4077/912 prin care recurrentul a fost pus la retragere din oficiu pe ziua de 1 Oct. 912 din funcția de controlor vamal cl. III pentru a-și regula drepturile la pensie).

Recurentul Feiga Mantel și M. Mantel prin d-l avocat P. Poni
Intimatul Șulem Rapaport prin d-l avocat L. Holoney.

Casație. — Afacere venită a doua oară în casație, invocându-se același motiv. — Competența secțiunilor unite. — Condițiunea ca să existe contradicție între decizia casației și cea a instanței de trimitere. — Art. 65 l. Curții de casație.

4. Când după casarea unei hotărâri, instanța de trimitere dă o a doua hotărâre în aceeași pricină, între aceleași persoane, lucrând în aceeași calitate și aceasta a doua hotărâre este atacată pentru aceleași motive ca și cea dintâi, atunci Curtea de Casație judecă pricina în secțiuni unite.

Aplicarea acestei dispozițiuni presupune o contradicție între doctrina stabilită de înaltă Curte și cea a instanței de trimitere, de oare ce legea prevăzând condițiunea ca hotărârea instanței de trimitere să fie atacată pe același motiv, presupune că acea hotărâre este identică cu prima hotărâre ce a fost casată.

Prin urmare, această dispozițiune nu este aplicabilă în cazul când instanța de fond de trimitere, în urma unei prime casări, s'a conformat doctrinei pusă de înaltă Curte și afacerea este adusă pentru a doua oară în Casație de partea protivnică, chiar dacă și-ar întemeia recursul pe violarea acelorăși texte de lege, invocată și în primul recurs. (Cas. s. III deciziunea No. 206 din 24 Aprilie 913 prin care s'a respins cererea de a se trimite afacerea în cercetarea secțiunilor unite și dispune a se refuș și judecă de secțiunea III-a a înaltei Curți).

NOTĂ.—A se vedea și decizia Cas. s. III 235 din 15 Mai 1913.

R. B.

Ecouri dela examenele de drept

XXVIII

— Ce este tradiție brevi manu ?

— Este predarea de fapt a posesiunii, care se face pe locul posesiunii; fiindcă nu-i atingere, de aceea se zice brevi manu ! Ea se face corpore, și nu animo !